

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

2024

Nr 82

LANDSKAPSLAG

om bekämpning av flyghavre

Föredragen för Republikens President den 22 november 2024

Utfärdad i Mariehamn den 28 november 2024

I enlighet med lagtingets beslut¹ föreskrivs:

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Syfte

Syftet med denna lag är att upprätthålla en högklassig växtproduktion genom att främja bekämpningen av flyghavre.

2 § Tillämpningsområde

Denna lag gäller åtgärder för att bekämpa flyghavre och förhindra dess spridning.

3 § Definitioner

I denna lag avses med

1) *flyghavre* frön från eller växtindivider av arterna *Avena fatua*, *Avena ludovicina* och *Avena sterilis* eller delar av sådana växtindivider,

2) *område* en åker eller ett annat markområde eller diken och dikesrenar i närheten av dem samt områden som hör till en gårds driftscentrum,

3) *marknadsföring* försäljning eller annan överlåtelse av skörden från ett växtbestånd mot ersättning, lagring i försäljningssyfte, utbudande till försäljning, tillhandahållande utan vederlag i kommersiellt syfte samt ställande av skörden till förfogande, mot betalning eller gratis på Europeiska unionens marknad för distribution eller användning inom unionen,

4) *import* införsel av skörden från växtbestånd från andra länder än medlemsstaterna i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

5) *export* utförsel av utsäde till andra länder än medlemsstaterna i Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

6) *näringsidkare* en fysisk person eller en juridisk person som producerar, marknadsför, importerar eller exporterar produkter och varor från växtproduktionen,

7) *innehavare* en fysisk person eller en juridisk person i vars besittning ett område är.

2 kap. Bedrivande av verksamhet

4 § Bekämpningsskyldighet

Innehavarna av en odling eller områden i närheten av den ska se till att sådana åtgärder vidtas som förhindrar förekomst och spridning av flyghavre. Bekämpningen bör genomföras kemiskt, mekaniskt, genom plockning eller med andra åtgärder.

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om bekämpning och förhindrande av spridning av flyghavre på odlingar och områden i närheten av dem.

5 § Anmälningsskyldighet

Den som vet eller misstänker att flyghavre som inte tidigare har anmälts till landskapsregeringen förekommer på ett område som han innehar, ska utan dröjsmål anmäla förekomsten till landskapsregeringen.

En auktoriserad inspektör som i samband med en annan kontroll eller åtgärd som utförs på området upptäcker flyghavre på området ska anmäla förekomsten av flyghavre till landskapsregeringen.

¹ LF nr 18/2023-2024
FNU bet. nr 16/2023-2024

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om innehållet i anmälan och om anmälningsförfarandet.

6 §

Syn och bekämpningsplan

Efter att ha fått en anmälan enligt 5 § eller på något annat sätt fått kännedom om eventuell förekomst av flyghavre, ska landskapsregeringen utan dröjsmål förrätta syn på området. Om det på grundval av synen konstateras att flyghavre förekommer på området, ska landskapsregeringen utan dröjsmål meddela en anvisning för bekämpning av flyghavre för området. Om innehavaren av området inte följer bekämpningsanvisningen eller om området är svårt drabbat av flyghavre, ska landskapsregeringen utarbeta en tillfällig bekämpningsplan eller en bekämpningsplan.

Den som förrättar syn kan i samband med synen besluta om åtgärder som under pågående växtperiod ska vidtas för att bekämpa flyghavre, om det föreligger omedelbar risk för att flyghavren sprider sig under växtperioden.

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om förrättande av syn samt innehållet i den tillfälliga bekämpningsplanen och i bekämpningsplanen.

7 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Om ett område där flyghavre förekommer genom köp eller något annat avtal överläts till någon annan, är överlåtaren och innehavaren skyldig att innan avtalet ingås meddela den andra avtalsparten att det förekommer flyghavre på området.

Landskapsregeringen är skyldig att på begäran lämna upplysningar om förekomsten av flyghavre i samband med överlåtelse av ett område genom köp eller något annat avtal.

8 §

Begränsningar och skyldigheter som gäller produkter och varor samt områden där flyghavre förekommer

Spannmål, frön, hö, växtavfall, agnar, avrens och sorteringsavfall av spannmål och frö, husdjursgödsel, jord och jordförbättringsmedel, som härrör från ett område där plantor av flyghavre påträffats, får inte transporteras, förvaras eller hanteras så att det kan förorsaka risk för att flyghavre sprids.

I 1 mom. uppräknade produkter eller varor som har införts till Åland och där flyghavre har påträffats får inte marknadsföras eller överlätas till sådant bruk som kan innebära risk för

att flyghavre sprids. Inte heller produkter eller varor som är avsedda till prydnadsändamål och som innehåller flyghavre får marknadsföras.

En innehavare av ett område och en näringsidkare som har ett växtbestånd eller avrens eller sorteringsavfall av spannmål eller frövara som innehåller flyghavre ska bränna det eller förstöra det på något annat sätt som inte innebär någon risk för att flyghavre sprids.

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om behandlingen av produkter och varor samt områden där flyghavre förekommer.

3 kap. Myndighet

9 §

Tillsynsmyndighet

Tillsynsmyndighet enligt denna lag är landskapsregeringen.

Tillsyn enligt denna lag syftar till att tillse och genomdriva efterlevnad av bestämmelserna i denna lag och de bestämmelser som utfärdas med stöd av denna lag.

10 §

Auktoriserade inspektörer

Utöver vad som föreskrivs i 9 § kan det vid tillsynen anlitas inspektörer som landskapsregeringen skriftligen har auktoriserat för uppdraget och som utför uppdraget under landskapsregeringens övervakning. De auktoriserade inspektörerna handlar under tjänsteansvar.

4 kap. Tillsyn och kontroller

11 §

Tillsynsplan

Landskapsregeringen kan utarbeta en tillsynsplan för organiseringen av tillsynen över flyghavre.

12 §

Rätt att utföra kontroller

Landskapsregeringen och de auktoriserade inspektörerna har rätt att för kontrollen och tillsynen granska odlingar av åkergrödor samt odlingar och områden i närheten av dem och inspektera produktions- och förpackningslokaler, lagringsställen och transportmedel för åkergrödor samt att avgiftsfritt ta behövliga prov på åkergrödor samt på produkter och varor som avses i 8 §. På hemfridsskyddade områden får kontroller utföras endast av en myndighet och om det är nödvändigt för att utreda de omständigheter som kontrollen gäller och

det finns grundad anledning att misstänka att någon gjort sig skyldig till förfarande som är straffbart enligt denna lag. I övrigt ska vid inspektioner förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland iakttas.

Landskapsregeringen kan genom landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om tagandet och undersökningen av prov samt om det övriga kontroll- och tillsynsförfarandet.

13 §

Rätt att få upplysningar

Tillsynsmyndigheten och de auktoriserade inspektörerna har rätt att av ett områdes innehavare och en näringsidkare få de uppgifter och handlingar som är nödvändiga för kontroll och tillsyn enligt denna lag.

14 §

Flyghavreförekomst

Uppgifter rörande förekomst av flyghavre lämnas elektroniskt i en nättjänst som anvisas av landskapsregeringen. Den som för in uppgifterna elektroniskt ansvarar för att uppgifterna om flyghavreförekomst är fullständiga och fel-fria.

Landskapsregeringen kan besluta om uppgifter som ska fogas till lämnandet av uppgifter om förekomst av flyghavre, om tidsfrister för lämnandet av uppgifter och om utredningar som behöver genomföras.

Landskapsregeringen får med avvikelse från 1 mom. besluta att uppgifter rörande flyghavre tillhandahålls på något annat sätt än i det elektroniska systemet, om detta är nödvändigt på grund av att frågan är brådskande eller av någon annan därmed jämförbar särskild orsak.

15 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Uppgifter som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har erhållits om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning eller företagshemlighet får trots bestämmelserna om sekretess i offentlighetslagen för Åland lämnas ut till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott som avses i 8 kap. 2 § 1 mom. 1 punkten i tvångsmedelslagen (FFS 806/2011).

16 §

Arvoden och ersättningar

Till de inspektörer som landskapsregeringen har auktoriserat betalar landskapsregeringen arvoden och kostnadsersättningar för inspektioner och provtagningar enligt denna lag.

17 §

Ersättande av kostnader

Om kostnaderna för bekämpning av flyghavre enligt denna lag i betydande grad anses försämra den ekonomiska situationen för innehavaren av ett område, kan kostnaderna på ansökan helt eller delvis ersättas av landskapet.

5 kap.

Administrativa tvångsmedel och påföljder

18 §

Föreläggande om förstörande och utförelse

Om en produkt eller vara som avses i 8 § marknadsförs eller överlåts trots att verksamheten innebär risk för att flyghavre sprids, kan landskapsregeringen bestämma att produkten eller varan ska förstöras eller bli föremål för utförelse. Till beslutet kan fogas villkor om det förfarande som ska iakttas när beslutet verkställs.

19 §

Vite och tvångsutförande

Om landskapsregeringen har utarbetat en bekämpningsplan eller en tillfällig bekämpningsplan enligt 6 § eller utfärdat ett föreläggande om förstörande enligt 18 § kan planen eller föreläggandet förenas med vite eller med hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad.

I ett ärende som gäller vite eller hot om tvångsutförande tillämpas i övrigt landskapslagen (2008:10) om tillämpning i landskapet Åland av viteslagen.

20 §

Påföljdsbestämmelse

Landskapsregeringen kan ålägga innehavaren att betala en påföljdsavgift på minst 300 och högst 5 000 euro, om innehavaren försummar bekämpningsskyldigheten enligt 4 §, anmälningskyldigheten enligt 5 § 1 mom. eller en begränsning enligt 8 §. Vid bedömningen av påföljdsavgiftens storlek ska hänsyn tas till förfarandets art och skadlighet och hur ofta förfarandet upprepats. Avgiften behöver inte påföras eller avgiften kan påföras till ett mindre belopp än minimibeloppet, om gärningen kan anses vara ringa eller om det med tanke på försummelsens art, hur ofta den upprepats, försummelsens planmässighet och andra omständigheter är skäligt att ingen avgift påförs eller att den är lägre än minimibeloppet. Påföljdsavgiften ska betalas till landskapet.

Påföljdsavgift får inte påföras en fysisk person som misstänks för samma gärning i en förundersökning, en åtalsprövning eller ett sådant

brottmål som behandlas i domstol eller som har dömts för samma gärning genom en lagakraftvunnen dom. Om en påföljdsavgift påförts en fysisk person, får personen inte i domstol dömas till straff för samma gärning.

Påföljdsavgift får inte påföras om det har förflutit mer än ett år sedan gärningen begicks. En påföljdsavgift preskriberas fem år efter det att det lagakraftvunna avgörandet om påföljdsavgiften meddelades. Påföljdsavgiften avskrivs när den betalningsskyldige avlider. Bestämmelser om verkställighet av påföljdsavgifter finns i lagen om verkställighet av böter (FFS 672/2002).

21 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot bekämpningsskyldigheten enligt 4 §, anmälningsskyldigheten enligt 5 § 1 mom. eller en begränsning enligt 8 § eller som försummar att iaktta en skyldighet som föreskrivs i nämnda paragraf ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för brott mot landskapslagen om bekämpning av flyghavre dömas till böter. Den som bryter mot ett förbud eller åläggande som har meddelats med stöd av denna lag och förenats med vite kan lämnas obestraftad för samma gärning.

Landskapsregeringen anmäler förseelser till åtalsprövning. Anmälan behöver dock inte göras om förseelsen som helhet betraktad ska anses vara uppenbart ringa.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

22 §

Rättelseyrkande

En sakägare som är missnöjd med ett beslut som landskapsregeringen fattat med stöd av

denna lag kan skriftligen begära rättelse hos landskapsregeringen. I rättelseyrkandet ska anges vilket beslut som önskas rättat och grunderna för rättelseyrkandet. Ett rättelseyrkande ska handläggas utan dröjsmål. Till beslut i vilket rättelse kan yrkas ska fogas anvisningar om hur rättelse söks. Rättelse begärs i enlighet med bestämmelserna i förvaltningslagen för landskapet Åland.

23 §

Ändringssökande

Ett beslut som landskapsregeringen fattat med anledning av ett rättelseyrkande får överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen genom besvär. Besvärсанvisning ska fogas till ett sådant beslut på det sätt som föreskrivs i förvaltningslagen för landskapet Åland.

24 §

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av denna lag kan bestämmas att beslutet ska iakttas innan det har vunnit laga kraft, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

25 §

Handräckning

Landskapsregeringen har rätt att få handräckning av andra myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag och enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

26 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025. Genom denna lag upphävs landskapslagen (1977:68) om bekämpning av flyghavre.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Mariehamn den 28 november 2024

KATRIN SJÖGREN
lantråd

Jesper Josefsson
föredragande minister